

IOGT·NTO·RÖRELSEN

En rapport från IOGT-NTO-rörelsen, 2018-06-15

Svenska biståndsaktörers policybeskrivningar om alkohol

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	3
Resultat från enkäten.....	3
Exempel på policybeskrivningar	5
Uppförandekod	5
Alkoholpolicy.....	5
Code of conduct.....	5
Hållbarhetspolicy	5
Jämställdhet	6
Sidas styrdokument rörande alkohol.....	7
Rekommendationer	9
Sammanställning av enkätundersökning	10
Referenser	16

Bakgrund

Denna rapport bygger på en enkätundersökning som IOGT-NTO-rörelsen genomfört bland svenska biståndsorganisationer under 2017-2018 med målet att kartlägga hur och var frågan om alkohol kommer upp i styrdokument. Enkäten besvarades av 26 stycken organisationer och denna rapport är en sammanställning av de resultat som vi fått fram.

Rapporten innehåller också exempel från olika organisationer där vi har efterfrågat om utdrag från deras styrdokument för att kunna samla exempel på hur alkoholfrågan är integrerad.

Med undersökningen vill vi även ta reda på hur medvetna biståndsaktörer är om Alkohol som Utvecklingshinder (ASUH) och hur de ser eller inte ser kopplingen mellan alkohol och utveckling i sin eller partnerorganisationers verksamhet.

I slutet av rapporten finns en sammanställning över alla de svar som kom in.

Resultat från enkäten

26 stycken biståndsorganisationer svarade på enkäten och ytterligare några har bidragit med policy och styrdokument¹. 80 procent svarar att de har en policy som berör alkohol på något sätt och majoriteten av de som svarade angav att frågan tas upp i uppförandekoden, personalpolicyn eller personalhandboken. Tre organisationer uppgav att de hade en separat alkohol och drogpolicy. Efter dessa var rese- och representationspolicy den näst mest förekommande policyn som berörde alkohol.

Vanligast förekommande område där alkohol tas upp är i relation till arbetsmiljön. På frågan om vilket sätt som alkohol tas upp så uppgav majoriteten formuleringar som berörde hur en anställd bör uppträda under tjänst och vilket arbetsgivaransvar som ligger på arbetsgivaren om misstanke om missbruk väcks. Efter arbetsmiljö uppgav flera att vid representation så finns det oftast riktlinjer för vad som gäller med alkohol. Här varierade svaren från nolltolerans vid representation till ej sprit men vin och vidare till att generellt representera utan alkohol men att det kan förekomma. Det vi också fick fram var att det verkar vara mer restriktivt vid intern representation än extern och internationell representation. När det gäller utlägg för alkohol skilde sig svaren märkbart. En del arbetsgivare stod inte för alkoholhaltiga drycker medan andra gör det.

En organisation uppger i sin företagspolicy att organisationen ej samarbetar med företag som har sin huvudsakliga näring inom alkoholproduktion. Endast en organisation berör verksamheten och slår fast att arrangemang och verksamhet skall vara fria från alkohol och droger och att representanter för organisationen skall vara goda förebilder i tjänst så väl som på fritiden.

Vad det gäller internationellt utvecklingsarbete så uppgav 52 procent att skadligt alkoholbruk på något sätt påverkar målgruppen de arbetar med. Bland svaren kring hur målgruppen påverkas kom barn och kvinnors utsatthet i centrum tätt följt av begränsningar i deltagandet. Flera organisationer uppgav att våld mot kvinnor och barn i samband med mäns alkoholmissbruk är vanligt. Att alkohol är ett utvecklingshinder och spär på exkludering av kvinnors deltagande i utvecklingsinsatser kom på tal samt att alkoholkonsumtion bedöms

¹ Vi tar i beaktning att eftersom frågorna var ställda med ja och nej svar så skapade det begränsad flexibilitet för den som svarade. Detta fick vi feedback på då flera ansåg att de till exempel ser att alkoholmissbruk påverkar deras målgrupper men då de inte har kapacitet att följa upp det så svarade det nej på den frågan.

begränsa även mäns deltagande i utvecklingsinsatser. Däremot så uppgav 67 procent att skadligt alkoholmissbruk inte påverkar organisationens utvecklingsarbete. Av de som uppgav att det påverkar nämns bristande deltagande i kapacitetsstärkande insatser, alkoholproblematik hos nyckelindivider, samt att barn och familjer påverkas negativt på många sätt.

54 procent av de organisationer som svarade uppgav att de arbetar alkoholförebyggande. Angående på vilka sätt de arbetar alkoholförebyggande nämndes information och utbildningsinsatser kring alkoholens effekter samt workshops för projektdeltagare. Några organisationer nämnde även partnerorganisationernas lokala arbete och uppger att organisationerna driver påverkansarbete mot alkoholindustrin i byar där de är verksamma. Vissa partners till en organisation har även identifierat att alkoholkonsumtionen varit en bidragande orsak till alkoholrelaterat våld och att de har lyckats stänga en del utskänkingsställen.

Som avslutning av enkäten så svarade 69 procent att de ser ett behov av att integrera alkoholförebyggande arbete i deras utvecklingsarbete². 42 procent uppger att de även ser behovet av kompetensutveckling inom ”alkohol som utvecklingshinder”.³

Efter att ha sammanställt svaren från enkäten så ser vi att majoriteten av organisationerna har policyer som berör alkohol men väldigt få organisationer har policyer kring alkohol i relation till utvecklingsarbetet. Intressant att se att majoriteten av organisationerna ser att alkohol påverkar utvecklingsarbetet på ett eller annat sätt men också att få organisationer tar upp det eller försöker reglera det i sina policyer. Flera organisationer konstaterar att det troligtvis påverkar mer än vad de vet men att organisationen saknar medel och/eller kunskap för att följa upp detta.

Vi ser ett behov av att utveckla och integrera fler aspekter av alkoholbruk än vad som vanligtvis tas upp i organisationernas styrdokument. Då biståndsorganisationerna arbetar i länder där alkohollagstiftningen är betydligt svagare än i Sverige så krävs det en stor förståelse för konsekvenserna av detta i de områden som organisationerna är verksamma. Vi vill framförallt lyfta tre viktiga aspekter:

- Alkohol är ett hinder för utveckling på många sätt och påverkar därigenom också resultaten av många utvecklingsprojekt. Genom att ta hänsyn till detta och integrera alkoholförebyggande både i policyer och i praktiskt arbete skulle i många fall bättre resultat nås.
- Agenda 2030 är styrande för mycket av det utvecklingssamarbete som sker i världen nu och de kommande åren. Alkoholkonsumtion är en riskfaktor i 13 av 17 mål och bör därmed hanteras och diskuteras i samband med detta arbete⁴.
- Alkohol nämns oftast i uppförandekoden men kan och bör komma in i flera olika policyer. Det är exempelvis naturligt att ta upp frågan om alkohol i policy som styr organisationens verksamhet gällande genderfrågor, könsbaserat våld, barns rättigheter eller hälsofrågor.

² Värt att ta med i beaktning är att endast 13 organisationer av de 26 deltagande svarade på denna fråga. 69% i det här fallet innebär alltså 9 stycken organisationer.

³ 24 organisationer svarade på denna fråga vilket gör att 42% innebär 10 stycken organisationer jämfört med 14 stycken som inte såg behovet av kompetensutveckling på området.

⁴ Dünbier Maik and Sperkova Kristina (2016), *Alcohol and the Sustainable Development Goals, Major obstacles to Development*

Exempel på policybeskrivningar

I och med enkätundersökningen så bad vi även om utdrag ur policybeskrivningar från organisationer som uppgav att de hade policys som berörde alkohol på något sätt⁵. Här nedan ger vi exempel på olika lösningar och hur organisationer har valt att formulera sig i denna fråga. Exempelen är tagna från olika kontexter och det finns sällan en lösning som passar alla men det kan ge inspiration och tips till olika sätta att inkludera alkohol på ett sätt som passar organisationen.

Uppförandekod

”Union to Union har nolltolerans vad gäller bruk och intag av all form av alkohol på arbetstid, eftersom alkoholkonsumtion är ett utvecklingshinder och en hälsorisk. Det betyder att anställda på Union to Union tackar nej till alkohol när vi är i tjänst, inklusive till exempel vid offentliga middagar och representation. Stödet (inkl samarbetsparters egeninsats) från Union to Union bekostar aldrig alkoholhaltiga drycker. Även förtroendevalda, samarbetspartner och anlitate konsulter uppmanas att tillämpa nolltolerans för alkohol”.
Union to Union, Uppförandekod

”Det kroppsliga står för människans behov av en sund kropp. Med en hälsosam livsstil, fri från droger, ökar förutsättningarna för ett gott liv. KFUK-KFUMs verksamheter ska bidra till drogfria miljöer där fysiska aktiviteter uppmuntras”. *KFUK-KFUM, Uppförandekod*

Alkoholpolicy

”KFUM Sveriges policy mot alkohol, droger och tobak, denna policy gäller vid alla arrangemang i KFUMs regi, både i Sverige och internationellt. Tänk på att som ledare för barn och ungdomar är det av stor betydelse att vara en god förebild. När man representerar KFUK-KFUM Sverige gäller personligt ansvar i samband med arrangemanget. Tänk på att du är en förebild under hela arrangemanget, även vid ledig tid. (...) KFUK-KFUM Sverige skall inte underlätta konsumtion av alkohol. Vi varken tillhandahåller eller betalar för alkoholhaltiga drycker. Vid arrangemang i KFUK-KFUM Sveriges regi där ungdomar deltar skall inte alkohol förekomma. Vi vill att alla ska ta personligt ansvar samt tänka på att vara goda förebilder när man representerar KFUK-KFUM Sverige.” *KFUK-KFUM, Alkoholpolicy*

Code of conduct

”Du ska inta ett restriktivt förhållningssätt till alkohol och alkoholkonsumtion. I tjänst är alkoholkonsumtion endast tillåtet i undantagsfall: offentliga middagar och liknande tillställningar. Även under fritiden bör du vara restriktiv med din alkoholkonsumtion eftersom du fortsatt ses som en representant för SBK. I samband med bilkörning är alkoholkonsumtion helt förbjuden.” *Svenska Burmakommittén*

Hållbarhetspolicy

”Det är ej tillåtet att dricka alkohol när anställda/förtroendevalda är i tjänst och/eller representerar föreningen. Ingen alkohol köps in för föreningens medel. Ingen befattning med narkotikaklassade preparat tillåts.” *Fair Action, Hållbarhetspolicy*

⁵ Eventuella markeringar i citaten är artikelförfattarens egna och är till för att förtydliga det som rapporten vill uppmärksammas i citaten.

Jämställdhet

Svenska Kyrkan lyfter en aspekt om normer och alkohol i relation till jämställdhet i dokumentet *Svenska kyrkans position för genusrättvisa och jämställdhet*; ”Svenska kyrkan verkar för en förändrad förståelse av maskulinitet som en central del av arbetet för genusrättvisa och jämställdhet. Destruktiva normer kopplade till föreställningar om maskulinitet medför negativa konsekvenser för utveckling och mänsklig säkerhet på såväl samhälls- som individnivå. Det inbegriper normer kring till exempel makt, våld, sexualitet och alkoholanvändning.” *Svenska Kyrkan*

Sidas styrdokument rörande alkohol

Några organisationer uppgav att de följer Sidas "Code of Conduct" vid arbete i fält. Vi har tagit med utdrag ur Sidas styrdokument då dessa kan vara av intresse för flera.

De styrdokument som vi anser är relevanta i detta fall är:

1. *Sidas alkohol och drogpolicy*
2. *Etiska riktlinjer vid utlandstjänstgöring*
3. *Etiska riktlinjer för Sidas medarbetare*

Ur Sidas "Alkohol och drogpolicy":

Arbete utomlands

"Arbete utomlands är ofta krävande och det utförs inte sällan under pressande och svåra förhållanden.

Utlandstjänstgöring innebär att man är än mer utsatt för alkohol inte minst för att attityden till alkohol och andra droger är mindre restriktiv i många andra länder än här hemma. Dessutom är alkoholdrycker oftast billigare och mer lättillgängliga utomlands. En bidragande orsak till olyckor utomlands är att regler och kontroll om nykterhet vid bilkörning inte är lika strikt.

Chef för utlandsmyndighet har ett ansvar även för medföljande familjemedlemmar. Ambassadråd och personalansvarig har ett praktiskt ansvar även för kontraktsanställda och som stöd till konsulter. I svåra situationer krävs tät kommunikation med hemmamyndigheten som också måste vara beredd att stödja med lämpliga åtgärder.

Vid rekrytering skall Sida informera om riskerna och inte utlandsstationera medarbetare med alkoholproblem. Ta initiativ till att alkohol- och drogpolicy diskuteras på ambassaderna och att strategier görs upp beroende på resurser på plats."⁶

Om kvinnors missbruk

"Alkoholen och droger verkar annorlunda på kvinnor än på män beroende på fysiologiska skillnader. För kvinnor som missbrukar droger får därför de fysiska skadorna ett förhållandevis snabbt förlopp.

Kvinnor med missbruksproblem betraktas allmänt mycket negativt i vårt samhälle - mer negativt än män med problem. Hos kvinnor med problem skapar det större skam och skuld och risken för utslagning är mycket stor.

Skammen och skulden hos kvinnor med missbruksproblem leder till att missbruket blir mera dolt. Det kan i sin tur medföra att hjälp och stödinsatser kommer in i ett alltför sent skede.

Vård- och behandlingsutbudet har byggts ut för män, vilket fortfarande innebär att hjälp- och stödinsatserna inte är lika mycket anpassade för kvinnors problem. Sida arbetar för att ge kvinnor och män lika mycket stöd vid missbruksproblem."⁷

⁶ Sida, *Alkohol- och drogpolicy*, bygger på GD-beslut 173/96

⁷ Sida, *Alkohol- och drogpolicy*, bygger på GD-beslut 173/96

Ur ”Etiska riktlinjer vid utlandstjänstgöring”

Alkohol, narkotika och andra droger

”I situationer där alkohol förekommer måste du vara uppmärksam på att du som utsänd är synlig, vare sig du är i tjänst eller är ledig. Din alkoholkonsumtion bör aldrig vara högre än att du uppfattas som en god representant för Sverige. Det är viktigt att komma ihåg att toleransen för det som anses vara god kutym kan vara betydligt mer restriktiv i utlandet än vad den är i Sverige.

När det gäller bilkörning och alkohol har många länder högre promille-gränser än Sverige, och en del länder har kanske inga gränser alls. Av dig som utsänd representant för Sverige förutsätts ändå att du följer de svenska reglerna om alkohol och bilkörning även utomlands. Om de lokala reglerna är ännu mer restriktiva är det naturligtvis de som gäller. Vid bilkörning i tjänsten bör nolltolerans iakttas.

För innehav och bruk av narkotiska preparat och andra droger gäller motsvarande som för alkohol och bilkörning. Du som tjänstgör utomlands följer de regler som gäller i Sverige. Finns det strängare regler lokalt gäller förstås dessa.

Det tål att påpekas att det egna säkerhetsmedvetandet avtrubbas under inflytande av alkohol och droger av olika slag.

Den som har alkohol- eller andra drogproblem ska inte tjänstgöra utomlands. Om missbruket uppdagas under utlandsstationeringen är det myndighetschefens uppgift att ingripa omedelbart. Även kollegor har ett ansvar för att missbruk uppmärksammas. Departementet (personal-konsulenter) ska kontaktas”.⁸

Ur ”Etiska riktlinjer för Sidas medarbetare”

Tjänsteresor

”Du ska ha ett restriktivt förhållningssätt till alkohol och alkoholkonsumtion. Det gäller även under fritid.”⁹

Extern representation

”Du som har rätt att representera har ett ansvar för att kostnaden hålls på en skälig nivå och att representationen inte går utöver vad som är att betrakta som normal gästfrihet. För servering av alkohol gäller att det bör ske med återhållsamhet (ett glas vin eller en starköl till middag). Alkoholfritt alternativ ska alltid erbjudas.”¹⁰

Intern representation

”Sida bekostar endast alkoholfria drycker vid intern representation (nytt fr.o.m. 2018-01-12).”¹¹

⁸ Regeringskansliet, Utrikesdepartementet, (2012), *Etiska riktlinjer vid utlandstjänstgöring*

⁹ Sida, *Etiska riktlinjer för Sidas medarbetare*

¹⁰ Sida, *Etiska riktlinjer för Sidas medarbetare*

¹¹ Sida, *Etiska riktlinjer för Sidas medarbetare*

Rekommendationer

Efter genomförandet av denna undersökning har vi tagit fram ett antal rekommendationer som vi anser att det är bra om organisationer som arbetar med utvecklingsfrågor tar hänsyn till.

Alkohol som utvecklingshinder

Vi rekommenderar svenska biståndsorganisationer att:

- Ta hänsyn till att alkohol är ett utvecklingshinder på flera sätt och därmed integrera alkoholförebyggande aspekter i policyer samt i det praktiska utvecklingsarbetet.
- Inkludera bredare aspekter av alkohol, till exempel relaterat till gender, könsbaserat våld, barns rättigheter och hälsa, i styrande policyer och strategier.
- Analysera hur alkohol påverkar de organisationer eller målgrupper ni arbetar med och fundera kring hur detta påverkar arbetet samt hur ni kan arbeta med förebyggande åtgärder.
- Medvetandegöra era partnerorganisationer på aspekten av alkohol som utvecklingshinder och införa kompetenshöjande åtgärder där detta behövs.
- Ta hänsyn till vikten av alkohol i organisationens arbete för Agenda 2030 då alkohol är en riskfaktor i 13 utav agendans 17 mål.

Code-of-conduct

Vi rekommenderar svenska biståndsorganisationer att:

- Eftersom alkohol är ett utvecklingshinder, införa nolltolerans av alkohol på arbetstid, inklusive utlandstjänstgöring och representation (Se Union to Unions uppförandekod på sid 3 för exempel på detta).

Arrangemang och partners

Vi rekommenderar svenska biståndsorganisationer att:

- Arbeta för att alla verksamheter både i Sverige och internationellt är fria från alkohol för att bidra till en inkluderande verksamhet samt att motverka aspekten av alkohol som utvecklingshinder.
- I den mån alkohol överhuvudtaget förekommer på arrangemang såsom konferenser eller representation bör inte organisationen bekosta denna. En god idé är att servera smakfulla alkoholfria drycker som norm och i så fall låta dem som vill ha alkohol köpa eller beställa den separat och på egen bekostnad.

Sammanställning av enkätundersökning

Här följer en sammanställning över de svar som kom in i och med enkätundersökningen.

Vilka organisationer som medverkade:

Action Aid Sverige
Erikshjälpen
Fairtrade Sverige
Hand in Hand
Individuell Människohjälp
IKFF
Jordens vänner
KFUM Sverige
Kristna Fredsrörelsen
Kvinna till Kvinna
Latinamerika grupperna
Nordisk hjälp
Operation 1325

PMU
RFSU
Rädda Barnen
SILC
SOS Barnbyar
SAK
Svenska Burmakommitén
Svenska FN-förbundet
Svenska Kyrkans internationella arbete
Svenska Röda Korset
UNICEF Sverige
Union to Union
WWF
Totalt: 26 st

Har er organisation någon policy som berör alkohol och alkoholkonsumtion på något sätt?

1	Ja	24 (80 %)
2	Nej	6 (20 %)
	<i>Svar</i>	30

Vilken/vilka policy berör frågan?

Förekom i ... antal svar	Typ av policy
4	Uppförandekod

3	Personalpolicy
3	Personalhandboken
3	Alkohol och drogpolicy
2	Resepolicy
2	Representationspolicy
2	Ersättningspolicy
1	Code of conduct
1	Arbetsmiljöpolicy
1	Medarbetare och medlemmar
1	Företagspolicy

På vilket sätt tas alkoholfrågan upp?

Arbetsmiljö

- ”Regler kring att ingen får vara påverkad i samarbete med arbete”
- ”Nolltolerans på arbetsplatsen”
- ”Utifrån hälsoaspekter och kring uppförande på arbetsplatsen”
- ”Nolltolerans för intag av alkohol på arbetstid”
- ”Uppträd aldrig berusad”
- ”Att vi inte ska bruka alkohol i tjänsten utom i undantagsfall vid officella sammanhang”

Hjälp och stöd vis missbruk

- ”Hantering av alkoholmissbruk”
- ”Både i förebyggande syfte och efterhjälpande om det inträffar”

Representation

- ”Nolltolerans vid representation samt i samarbetsparters sällskap”
- ”Ej sprit (och ej vin till ungdom) när det gäller representation”
- ”Vi har noll tolerans för konsumtion på uppdrag och mycket restriktiva regler i övrigt (aldrig vid Intern representation och endast undantagsvis internationellt)”
- ”Generellt representerar utan alkohol”

Ersättning och utlägg:

- ”Ej giltigt att få ersättning vid utlägg av alkohol”
- ”När organisationen står för kostnader för alkohol”

Företagspolicy

- ”Företagspolicyn säger att organisationen inte samarbetar med företag som har sin huvudsakliga näring inom alkoholproduktion”.

Personalfester

- ”Begränsad mängd på personalfester”
- ”Fester och firanden utgår inte utifrån alkoholkonsumtion”

Arrangemang och verksamhet

- ”Arrangemang och verksamhet skall vara fria från alkohol och droger och representanter skall vara goda förebilder”

Kommentarer:

Saknas uppföljning i detta vad det gäller partners ute i fält

Ser ni ett behov av att ta fram en sådan policy?

5 organisationer svarade på denna fråga,

”ja”,

”nej”,

”Jag tycker att det skulle kunna ingå i en generell code of conduct”

”Nej, merparten som arbetar hos och med oss i utlandet är ganska ordentliga muslimer, och förtär inte alkohol. Det påverkar kulturen i organisationen.”

”Eventuellt inom personalpolicyn och inom användning av medel för utvecklingssamarbete.”

Upplever ni att skadligt alkoholbruk på något sätt påverkar de målgrupper som ni arbetar

med?

1	Ja	13 (52 %)
2	Nej	12 (48 %)
	Svar	25

Beskriv gärna kort på vilket sätt målgruppen påverkas.

”Missbruk är en sk ”root-cause of child abandonment””

”Kvinnor som utsätts för våld av alkoholpåverkade män”

”Alkohol är ett betydande utvecklingshinder för våra samarbetspartner och alkohol spär på en exkludering av kvinnligt deltagande samt är en arbetsmiljöfråga”

”Alkoholism som grund till svårigheter att arbeta”

”Alkohol bedöms framför allt ha inverkan på situationer där kvinnor och barn utsätts för våld. Alkoholkonsumtion bedöms även påverka och begränsa mäns deltagande i utvecklingsinsatser i vissa kontexter.”

”I utsatta miljöer med social och ekonomisk exkludering är alkohol ett vanligt problem, i sin tur relateras detta till problem med våld, övergrepp, pengabrist, mm”

”Vi anser att alkohol och droger på intet sätt hör till arbetet och efter vi arbetar med barns rättigheter så är det självklart för oss att våra medarbetare inte ska vara påverkade i sitt arbete.”

”Vi arbetar med människorättsförsvarare i Burma, alkoholkonsumtionen (även narkotika) bland befolkningen är hög, missbruk är utbrett, även bland personer vi kommer i kontakt med, hur det påverkar befolkningen har jag ingen data på men enligt erfarenhet mycket negativ social påverkan”

Upplever ni att skadligt alkoholbruk på något sätt påverkar resultaten av ert utvecklingssamarbete?

1	Ja	8 (33.33 %)
2	Nej	16 (66.67 %)
	Svar	24

Beskriv gärna kort på vilket sätt resultaten påverkas.

”Vi har inte mätt detta men tentativt upplever vi att möten och workshops kan cirkulera kring just alkoholintag och skapa negativa konsekvenser då vi vill ha ett mer jämställt arbete och arbeta särskilt med en god arbetsmiljö (vilket alltså motverkas av alkohol).”

”Barn och familjer påverkas negativt på många sätt.”

”Beroende på kontext alkohol/droger har stor påverkan på projektets genomförande och resultat”

”Tex genom att män inte deltar i kapacitetsstärkande insatser så som alfabetisering”

”Alkoholproblem hos nyckelindivider kan ställa till problem i projektgenomförandet”

Arbetar ni eller era partnerorganisationer på något sätt med alkoholförebyggande arbete som en del av utvecklingssamarbetet? Exempelvis spridning av information, social mobilisering och politisk påverkan.

1	Ja	11 (45.83 %)
2	Nej	13 (54.17 %)
	Svar	24

Beskriv gärna kort på vilket sätt ni arbetar alkoholförebyggande.

”Vi informerar om vår policy och att vi betalar inte för alkohol vid formella tillställningar med partnerorganisationer. Alla som involveras i utbyten med internationella partners måste följa vår code of conduct”

”I vissa länder arbetar vi förebyggande med information och utbildning.”

”I utbildningar för ungdomar och föräldrar tas detta upp i olika sammanhang. Säkert inte alltid, men ofta.”

”Finns tydliga interna regler kopplat till representation osv. Beroende på kontext kan våra projekt innehålla aktiviteter för kunskap och förståelse av alkoholens effekter”

”Information/workshops för projektdeltagare. Våra partnerorganisationer försöker driva påverkansarbete mot alkoholkonsumtion i byarna där vi arbetar.”

”Mycket få partners arbetar med detta, i Burundi finns visst arbete (genom drogpreventionsinsatser) men ej i samarbetet med oss.”

”Policydialog med demokratiska partier i Belarus. Alltså, hur partierna gemensamt och enskilt kan utveckla sina ståndpunkter vad gäller att stävja alkoholen skadeverkningar på samhället.”

”Egentligen ganska minimalt genom att vi tipsar om att det är bra att ha en code of conduct likt vår egen. Våra partners arbetar en hel del med anti-drog information men från ett rättighetsperspektiv (det är miliser och militär som tjänar pengar på drogerna).”

”Att arbeta för en god hälsa är att arbeta mot överkonsumtion av alkohol.”

”Partnerorganisationer jobbar med rättighetsbärare som har identifierat att Alkoholkonsumtionen varit en bidragande orsak till könsrelaterat våld på vissa platser i världen. De har lyckats stänga en del utskänkningsställen.”

Ser ni ett behov av att integrera ett alkoholförebyggande arbete i ert utvecklingssamarbete?

1	Ja	4 (30.77 %)
2	Nej	9 (69.23 %)
	<i>Svar</i>	13

Ser ni ett behov av kompetensutveckling på området "alkohol som utvecklingshinder"?

1	Ja	10 (41.67 %)
2	Nej	14 (58.33 %)
	<i>Svar</i>	24

Referenser

Dünnbier Maik and Sperkova Kristina, (2016), *Alcohol and the Sustainable Development Goals, Major obstacles to Development*, Published by IOGT-International, Stockholm